

5. Науково-практичний коментар Цивільного кодексу України у 2 т-х / за ред. О. В. Дзери, Н. С. Кузнецової, В. В. Луця. – Київ: Юрінком Інтер. – 2005. – Т.2. – с. 1071.
6. Жилникова И. В. Брачный договор: монография /И. В. Жилникова. – Харьков: Ксилон, 2005. – 176 с.
7. Гонгалю Б. М. Брачный договор: комментарий семейного и гражданского законодательства. 2-е изд. перераб. и доп. / Б. М. Гонгалю, П. В. Крашенинников. – М.: Статут, 2004. – 111 с.

Олійник О. С. Окремі аспекти правового регулювання зміни умов шлюбного договору, розірвання шлюбного договору чи визнання шлюбного договору недійсним в Україні

В статті досліджуються підстави та правові наслідки зміни, розірвання шлюбного договору чи визнання його недійсним, з'ясовується співвідношення між поняттями "відмова від шлюбного договору" та "розірвання шлюбного договору".

Ключові слова: подружжя, шлюбний договір, майнові відносини подружжя, розірвання шлюбного договору, визнання шлюбного договору недійсним.

Олейник О. С. Отдельные аспекты правовой регуляции изменения условий брачного договора, расторжения брачного договора или признания брачного договора, недействительным в Украине

В статье исследуются основания и правовые последствия изменения, расторжения брачного договора или признания его недействительным, выясняется соотношение между понятиями "отказ от брачного договора" и "расторжение брачного договора".

Ключевые слова: супруги, брачный договор, имущественные отношения супругов, расторжения брачного договора, признания брачного договора недействительным.

Oliynuk O.S. The Separate Aspects of Legal Regulation of Changing Conditions of the Marriage Contract, Marriage Contract Termination or Recognition of Invalid of the Marriage Contract

In the article grounds and law consequences of change, dissolution of marriage agreement or confession of him are investigated by invalid, a betweenness by concepts "waiver of marriage agreement" and "dissolution of marriage agreement turns out".

Keywords: married couples, marriage agreement, property relations of the married couples, dissolution of marriage agreement, confession of marriage agreement invalid.

Полетилко К. С.

Судовий захист права власності людини і громадянина на інформацію

УДК 347.77:366.543.2

Бурхливий розвиток інформатизації, входження України до глобального інформаційного простору викликає збільшення числа загроз правам і свободам людини і громадянина в області інформатизації. Зібраною протягом багатьох років інформацією може скористатись інша особа, порушивши права і свободи першої. Нерідко захистити право власності людини і громадянина на інформацію вдається через суд.

Питанням прав і свобод людини і громадянина та їх судовому захисту присвячувались наукові дослідження Є.Регушевського, В.Маляренка, С.Ківалова, М.Аракеяна та ін. В області інформаційних прав і свобод питання захисту неодноразово піднімалися в роботах В.Тація, В.Лисницького, А.Іщенка, Р.Калюжного

та ін. Аналіз практики судочинства показує, що права людини і громадянина на інформацію постійно порушуються тому, що у більшості випадків інформація неузаконена як власність особи. Тільки після того, як інформація стає власністю особи, її судовий захист здійснюється значно простіше.

Існують різні підходи науковців до визначення судового захисту. Так, на думку В.Кашепова [1], судовий захист являє собою вид державного і правового захисту, оскільки здійснюється судом як органом державної влади та при його реалізації суди керуються законом як основною формою захисту права. Такої ж думки дотримуються і інші представники російського права, наприклад [2]. Спільним у визначенні судового захисту є структурна подібність: інституція (державний орган) → юридичний механізм → забезпечення прав і свобод людини і громадянина.

Орієнтуючись на наведену структуру нами вводиться поняття судового захисту як механізму юридичного захисту прав і свобод людини і громадянина від будь-яких посягань державним органом - судом. Виходячи з того, що в Конституції України [3, стаття 3] права і свободи людини і громадянина визначають зміст і спрямованість держави, у власному формулюванні їх ми ставимо на перше місце, державну функцію захисту - на друге, а причини порушення - на третє: "Судовий захист - це захист прав і свобод людини і громадянина державним органом влади судом від будь-яких посягань".

Право власності на інформацію - це врегульовані законом суспільні відносини щодо володіння, користування і розпорядження інформацією [4, стаття 38]. Дане право надане людині і громадянину з моменту опублікування Закону України "Про інформацію" 13.11.1992 року згідно з Постановою Верховної Ради України від 2.10.1992 року № 2658-ХН.

Через чотири роки Конституція України [3, стаття 41] вводить таку норму: " Кожен має право володіти, користуватися і розпоряджатися своєю власністю, результатами своєї інтелектуальної, творчої діяльності... Ніхто не може бути позбавлений права власності. Право власності є непорушним". Тим самим право власності гарантується державою, а значить, передбачається судовий захист цього права.

Здійснення судового захисту супроводжується низкою труднощів, пов'язаних з тим, що:

1. Конституція України [3, стаття 41], гарантуючи право власності, не встановлює співвідношення між власністю взагалі та власністю на інформацію зокрема.

2. Закон України " Про власність " втратив чинність, а з ним і значне надбання судової практики.

3. Право власності вводиться Законом України " Про власність" і на цьому праві не наголошується в Цивільному, Кримінальному та Господарському кодексах.

Судова підвідомчість у справах про захист права власності на інформацію визначається такими міркуваннями.

Право власності на інформацію належить до немайнових прав, адже інформацією є документовані або публічно оголошені відомості про події та явища, що відбуваються в суспільстві, державі та навколишньому середовищі [4, стаття 1]. Як зазначено у Постанові Пленуму Верховного Суду України, [5, пункт 7] та Інформаційному листі Вищого Господарського Суду України [д?. пункт 1] немайнові права супроводжують спірні правовідносини цивільно-правового характеру, тому всі справи, пов'язані з цим правом підлягають розгляду в порядку цивільного судочинства. Це повністю узгоджується з частиною 1 статті 15 ЦПК України [7]: " Суди розглядають в порядку цивільного судочинства справи про захист порушених, невизнаних або оспорюваних прав, свобод чи інтересів, що виникають із цивільних... відносин, а також інших правовідносин, крім випадків, коли розгляд таких справ проводиться за правилами іншого судочинства".

Відносини, які виникають стосовно немайнових прав, згідно статті 275 ЦК України [8] до способів захисту відносять ті, що встановлені його главою 3. Разом з тим, Постанова Пленуму Верховного Суду України [5, пункт 7] допускає можливість здійснення захисту немайнового права у інший спосіб, відповідно до змісту цього права, способу його порушення та наслідків, що спричинило це порушення. Надане у Постанові Пленуму Верховного Суду України роз'яснення допускає ще й захист права власності на інформацію способами, передбаченими Кримінальним кодексом України: якщо особа вчинила суспільно небезпечне діяння, яке містить склад злочину, передбачений цим Кодексом [9, стаття 2]. При з'ясуванні правил судочинства згадана Постанова наголошує на необхідності врахування статей 1 та 12 Господарського процесуального кодексу України [10]. Перша з них надає право звернення до господарського суду громадянам, які здійснюють підприємницьку діяльність без створення юридичної особи і в установленому порядку набули статусу підприємницької діяльності; друга наголошує, що господарським судам підвідомчі справи, що виникають при укладанні, зміні, розірванні і виконанні господарських договорів та інших підстав, зазначених у законодавстві.

Роз'яснення Верховного Суду України, надане у згаданій Постанові виключає розгляд справ про право власності на інформацію за правилами Кодексу України про адміністративні правопорушення, оскільки такі спори не мають публічно-правового характеру, навіть якщо стороною в ньому виступає суб'єкт владних повноважень [5, пункт 7].

Закон України "Про інформацію" [4, стаття 38] визначає підстави виникнення права власності на інформацію (для зручності введена їх нумерація):

1. Створення інформації своїми силами і за свій рахунок;
2. Договір на створення інформації;
3. Договір, що містить умови переходу права власності на інформацію до іншої особи.

Під час судового розгляду справ, пов'язаних із порушенням права власності на інформацію кожна з підстав мусить бути переконливо обгрунтованою.

За першою наведеною підставою особа, право власності на інформацію якої порушене, надає докази того, що інформація створена (зібрана) власними силами (письмові довідки чи інші документи, що підтверджують звернення особи за інформацією до певних власників інформації чи організацій: архіви, бібліотеки, органи державного управління чи місцевого самоврядування, органи судової влади, інтернет-провайдери та ін.). Для забезпечення доказовості того, що інформація створена за власний рахунок, необхідні квитанції витрат, здійснених особою на створення інформації: оплата за певний вид інформаційних послуг іншим власникам інформації (особам-власникам; фізичним особам чи організаціям, яким надано змогу надавати інформаційні послуги).

Сума здійснених оплат по створенню інформації є підставою вибору способу захисту права власності на інформацію із передбачених статтею 16 ЦК України [8], визначає термін, протягом якого створювалась інформація, орієнтує суд на суму, яка може бути відшкодована власнику інформації як моральна (нематеріальна) шкода, викликана порушенням права власності на інформацію. Доведення права власності людини і громадянина на інформацію відбувається в судовому засіданні районного, районного у містах, міського та міськрайонного суду за місцем проживання позивача (заявника) у письмовій формі [7, стаття 119].

Згідно пункту 3 статті 15 ЦПК України [7] порушення немайнового права власності людини і громадянина можуть розглядатись трьома шляхами:

- 1) В порядку позовного провадження;

У позовній заяві має міститись (визначено [7, стаття 119]):

- а) назва суду, до якого подається заява;
- б) ім'я позивача чи представника позивача (якщо позовна заява подається представником, їх місце проживання чи місцезнаходження, поштовий індекс, номер засобів зв'язку, якщо такий відомий);
- в) зміст позовної вимоги: визнати право власності на інформацію, створену власними силами та за свій рахунок;
- г) виклад обставин, якими позивач обґрунтовує свої вимоги на визнання права власності на інформацію створену своїми силами і за свій рахунок (мотиви створення інформації; терміни її створення; джерела, з яких збиралась інформація; кошти, витрачені позивачем на створення інформації; зусилля, витрачені на створення інформації);
- д) зазначення доказів, що підтверджують кожен обставину, наявність підстав для звільнення від доказування;
- е) перелік документів, що додаються до заяви.

До позовної заяви також додаються квитанції про сплату судового збору та оплату витрат на інформаційно-технічне забезпечення розгляду справи. У разі пред'явлення позову особами, які діють на захист прав, свобод та законних

інтересів іншої особи, в заяві зазначаються підстави такого звернення. Якщо позовна заява подається представником позивача, додається довіреність чи інший документ, що підтверджує його повноваження [7, стаття 119].

Заявимо, що при встановленні права власності людині і громадянину: за першою підставою потреба у забезпеченні доказів відповідає, бо в судовому розгляді немає відповідача. Разом з тим, якщо суд визнає за необхідність залучити інших осіб, заява про забезпечення доказів може бути подана на будь-якій стадії розгляду справи [7, стаття 151]. Сказане кореспондується із статтею 32 Конституції України [3], адже інформація, право власності на яку встановлюється може містити конфіденційну складову.

У рішенні за розглянутим позовом суд може визнати власності особи на інформацію або відмовити у цьому.

2) В порядку наказного провадження;

У заяві про видачу судового наказу має міститись (визначено [7, стаття 98]):

- а) назва суду, до якого подається заява;
- б) ім'я заявника чи представника заявника, якщо заява подається представником, їхнє місце проживання чи місцезнаходження;
- в) вимоги заявника і обставини, на яких вони ґрунтуються: визнання права власності на інформацію, створену своїми силами і за свій рахунок (із представленням відповідей від осіб чи організацій, які надавали інформаційні послуги; квитанції, які підтверджують оплату за згадані послуги);
- г) перелік документів, що додаються до заяви.

Заява підписується заявником чи представником із зазначенням дати подання, додаються копії кожного документу, який служить доказом в суді: квитанції про сплату судового збору та інформаційно-технічного забезпечення розгляду справи; довіреність чи інший документ, що підтверджує повноваження представника заявника [7, стаття 119].

Основною вимогою, за якою може бути видано судовий наказ про визнання права власності особи на інформацію, створену власними силами і за свій рахунок, є те, що заявлено вимогу, яка ґрунтується на правочині, вчиненому у письмовій формі [7, стаття 96]. Суддя може відмовити у видачі судового наказу, якщо докази, представлені в суді,

є суперечливими (непереконливі) [7, стаття 100]. У випадках відмови у прийнятті заяви повторне звернення є можливим з тими самими вимогами у позовному порядку.

3) В порядку окремого провадження;

Визнання права власності особи на інформацію, створену своїми силами і за свій рахунок, шляхом окремого провадження передбачене пунктом 1 статті 234 ЦПК України [7]; згадане право узаконюється шляхом розгляду наявних чи відсутніх фактів.

Заява на судовий розгляд окремим провадженням про встановлення права власності особи на інформацію, створену своїми силами і за свій рахунок повинна містити:

а) найменування суду, до якого подається заява;

б) імена заявника та заінтересованих осіб, їх місце проживання або місцезнаходження, поштові індекси і номери засобів зв'язку;

в) зміст вимог по окремому провадженню: на основі розгляду наявних фактів встановити право власності на інформацію, створену своїми силами і за свій рахунок;

г) виклад обставин, якими заявник обґрунтовує свої вимоги: вказується час, протягом якого створювалась інформація; об'єкти, до яких звертався створювач за інформацією; витрати, які поніс створювач на збір інформації;

д) перелік документів, які додаються до заяви: копії запитів до об'єктів інформації; письмові відповіді від об'єктів інформації; квитанції за витрати, які поніс створювач, оплачуючи послуги за певну інформацію.

Порядок розгляду справ окремим провадженням по встановленню права власності людини і громадянина на інформацію, створену своїми силами і за свій рахунок здійснюється згідно статті 235 [7].

Другою з вищезазначених підстав виникнення права власності на інформацію є наявність договору на створення інформації. Договір на створення інформації може складатись як між фізичними особами, так і між фізичними і юридичними особами. Зупинимось лише на випадку, коли створювачем інформації є фізична особа, а споживачем - фізична чи юридична особа. Даний випадок розглядаємо лише тому, що ставимо завданням захист права власності на інформацію людини і громадянина.

Загальні положення про договір, зокрема стаття 627 ЦК України [8] "Свобода договору" дає підставу складання договору у довільній формі. Стаття 6 [8] уточнює, що сторони мають право врегульовувати відносини між собою на власний розсуд, не відступаючи від положень актів цивільного судочинства.

Як правило, договір між створювачем інформації та замовником включає такі умови (пункти):

1. Назва сторін договору (хто є замовником, а хто - створювачем інформації).

2. Права і обов'язки створювача інформації, права і обов'язки замовника інформації (відповідно до основ цивільного законодавства) [8, стаття 268].

3. Обов'язковість договору [8, стаття 269].

4. Сторони договору [8, стаття 631].

5. Винагорода (ціна) створюваної інформації [8, стаття 632]. Зауважимо, що до обов'язків замовника інформації в більшості випадків

вводиться заборона на поширення отриманої від створювача інформації без дозволу останнього. Разом з тим, гарантії в тому, що не захищений результат інформаційної діяльності не буде поширюватись без дозволу створювача, немає.

Основний і надійний спосіб захисту запропонованої інформації є захист у суді, в даному випадку - шляхом визнання права власності на інформацію на основі договору на створення інформації. Захист може здійснюватись трьома шляхами:

1) В порядку позовного провадження.

У позовній заяві, яка подається в письмовій формі [7, стаття 119] має міститись:

а) найменування суду, до якого подається заява;

б) ім'я позивача (створювача інформації) і відповідача (замовника інформації), а також ім'я представника позивача, якщо позовна заява подається представником, їх місце проживання або місцезнаходження, поштовий індекс, номер засобів зв'язку;

в) зміст позовних вимог: визнання права власності на інформацію на основі договору на її створення;

г) виклад обставин, якими позивач обґрунтовує свої вимоги: вказує, що сторона-замовник згідно договору поставила завдання створити інформацію з певної проблеми; на її створення було витрачено власні зусилля, конкретний час, кошти; зобов'язання виконані в повному об'ємі та в межах часу, визначеному договором; претензії у замовника відсутні;

д) зазначення доказів, що підтверджують кожну обставину, наявність підстав для звільнення від доказування: наявний договір; пояснення замовника інформації;

е) перелік документів, які додаються до заяви: договір на створення інформації; квитанції, які підтверджують витрати створювача; квитанції, що підтверджують розміри винагород, наданих замовником створювачу; квитанції про сплату судового збору та витрат на інформаційно-технічне забезпечення розгляду справи.

Позовна заява підписується створювачем інформації. У випадку подання позовної заяви представником позивача, до позовної заяви додається довіреність чи інший підтверджуючий повноваження документ.

Якщо у процесі судового розгляду справи про встановлення права власності на інформацію на основі договору замовник інформації підтверджує, що позивач, у встановлені у договорі терміни, виконав відповідний об'єм робіт по створенню інформації і інформація задовольняє відповідача, то постановою суду за створювачем визнається право власності на створену ним інформацію. У випадку виникнення спору, замовник інформації мусить надати докази того, що умови договору не виконані, а тому запропонована інформація не може бути власністю позивача.

2) В порядку наказного провадження;

Заява про видачу судового наказу має містити:

а) назву суду, до якого подається заява;

б) ім'я заявника чи представника заявника, якщо заява подається представником, їхнє місце проживання чи місцезнаходження;

в) вимоги заявника і обставини, на яких вони ґрунтуються: визнання права власності на створену за договором інформацію; письмове підтвердження

замовником інформації факту повного виконання умов договору по створенню інформації;

г) виклад обставин, якими позивач обґрунтовує свої вимоги: підтвердження замовником факту повного виконання умов договору на інформацію;

д) перелік документів, які додаються до заяви.

Заява підписується заявником чи його представником, вказується дата її подання, додається копія договору на створення інформації, письмове підтвердження замовником повного виконання умов договору, квитанції про виплату винагород створювачеві, квитанції про сплату судового збору та витрат на інформаційно-технічне забезпечення, довіреність, що підтверджує повноваження заявника [7, стаття 119].

Основою видання судового наказу про виникнення у створювача права власності на створену за договором інформацію є наявність письмового підтвердження замовника про виконання умов договору та відповідність створеної інформації умовам договору.

3) В порядку окремого провадження.

Заява на судовий розгляд окремим провадженням по встановленню права власності на інформацію, створену на основі договору, повинна містити:

а) найменування суду до якого подається заява;

б) імена заявника та замовника (за договором) інформації, їх місцепроживання чи місцезнаходження, поштові індекси і номери засобів зв'язку;

в) зміст вимог по окремому провадженню: на основі розгляду наявних фактів встановити право власності на інформацію, створену за договором;

г) виклад обставин, якими заявник обґрунтовує свої вимоги: вказується час, протягом якого створювалася інформація; підтвердження виконання договору у повному об'ємі, надане стороною-замовником договору; винагорода, надана створювачу протилежною стороною договору;

д) перелік документів, які подаються до заяви: копія договору на створення інформації; копії звернень створювачем до об'єктів інформації; відповіді від об'єктів інформаційних послуг на запит створювача; квитанції про витрати створювачем за послуги об'єктів інформації; квитанції (розписки), які засвідчують надання винагороди створювачеві від сторони-замовника інформації за договором; квитанції, що підтверджують сплату судового збору та оплату витрат на інформаційно-технічне забезпечення розгляду справи.

Порядок розгляду справ за окремим провадженням передбачено законом у статті [7].

У разі подання заяви особами, які діють на захист прав, свобод та інтересів іншої особи, в заяві повинні бути заявлені підстави такого звернення. Якщо заява подається представником заявника, то до заяви додається довіреність чи інший документ, що підтверджує його повноваження.

Третью з перерахованих підстав виникнення права власності на інформацію є договір, що містить умови переходу права власності на інформацію до іншої особи.

Якщо особа є власником, то за частиною 1 статті 386 [8] їй держава забезпечує рівний захист прав на рівні з іншими об'єктами права власності. Крім того, власник, який має підстави передбачити можливість порушення свого права власності іншою особою, може звернутись до суду на захист порушеного права (передбачено частиною 2 статті 386 [8]) та за відшкодуванням завданої йому моральної шкоди (передбачено частиною 3 статті 386 [8]).

Згідно статті 34 Конституції України [3], кожен має право вільно збирати, зберігати, використовувати і поширювати інформацію усно, письмово або в інший спосіб на свій вибір. Ця конституційна норма передбачає передачу інформації від однієї особи до іншої. Проте, право другої особи, яка отримала від першої інформацію, буде незахищене державою, бо ця особа не є власником інформації. Для забезпечення права власності на інформацію, створену першою особою, друга мусить набути цього права. Останнє можливе тільки за умов передачі права власності від однієї особи до іншої. Якби право власності на інформацію належало б і одній іншій особі, то порушувалася б норма статті 41 Основного закону [3], згідно якої кожен має право володіти, користуватись і розпоряджатись своєю власністю. Перехід права власності від однієї особи до іншої означає, що перша особа може користуватись інформацією, якою володіє друга особа, лише після отриманого дозволу від другої особи (інакше буде порушене право власності другої особи).

Таким чином, передача права власності на інформацію від однієї особи до іншої можлива лише на основі договору, в якому сказано узгоджене умовами договору.

У випадку порушення права власності особи на інформацію, остання звертається за захистом порушеного права. Для захисту порушеного права власності на інформацію в суді, особа повинна довести те, що вона є власником інформації, в даному випадку на основі договору, що містить умови переходу права власності на інформацію до іншої особи.

Доведення особою права власності на інформацію на основі договору, що містить умови переходу цього права від іншої особи може здійснюватись трьома шляхами:

1) В порядку позовного провадження.

У позовній заяві має міститись (визначено [7, стаття 119]):

а) назва суду, до якого подається заява;

б) ім'я позивача і відповідача, а також ім'я представника позивача, якщо позовна заява подається представником, їхнє місце проживання чи місцезнаходження, поштовий індекс, номер засобів зв'язку, якщо такий відомий;

в) зміст позовних вимог: визначити право на інформацію;

г) виклад обставин, за якими позивач обґрунтовує свої вимоги: перехід права власності на інформацію від відповідача до позивача;

д) перелік документів, що додаються до заяви: копія згаданого договору; квитанції про сплату судового збору та оплату витрат на інформаційно-технічне забезпечення розгляду справи; довіреність представника позивача чи інший документ, який підтверджує його повноваження (якщо є представник).

У разі пред'явлення позову особами, які діють на захист прав, свобод та інтересів іншої особи, в заяві повинні бути зазначені підстави такого звернення.

Судове засідання зводиться до з'ясування факту передачі права власності на інформацію від відповідача на основі договору, що містить умови переходу права власності на інформацію, до позивача.

2) В порядку наказного провадження;

Заява про видачу судового наказу має містити (згідно статті 98 [7]):

а) найменування суду, до якого подається заява;

б) ім'я заявника чи представника заявника, якщо заява подається представником, їхнє місце проживання чи місцезнаходження;

в) вимоги заявника і обставини, на яких вони ґрунтуються: визнання права власності на інформацію в результаті переходу цього права до заявника від іншої особи на основі договору;

г) перелік документів, які додаються до заяви: копія згаданого договору; квитанції, що підтверджують сплату судового збору та оплату витрат на інформаційно-технічне забезпечення розгляду справи.

Заява підписується заявником або його представником і подається з її копіями та копіями доданих до неї документів (для суду і власника інформації). До заяви, яка подається представником заявника, додається документ, що підтверджує його повноваження.

3) В порядку окремого провадження.

Заява на судовий розгляд окремим провадженням по встановленню права власності на інформацію на основі договору, що містить умови переходу права власності на інформацію до іншої особи, повинна містити:

а) найменування суду, до якого подається заява;

б) імена власника інформації та особи, до якої за договором переходить інформація, їхнє місце проживання або місцезнаходження, поштові індекси і номери засобів зв'язку;

в) зміст вимог по окремому провадженню: на основі розгляду наявних фактів встановити право власності на інформацію на основі договору, що містить умови переходу права власності до іншої особи;

г) виклад обставин, за якими заявник обґрунтовує свої вимоги: вказується, що за певних умов, які відображені в договорі, особа, яка володіє правом власності на інформацію, погоджується передати це право до іншої особи; є підтвердження того, що обидві сторони повністю виконали умови договору по переходу права власності на інформацію до іншої особи, зокрема.

винагорода особі, яка володіє правом власності на інформацію, надана особою, до якої переходить право власності;

д) перелік документів, які додаються до заяви: копія договору, що містить умови переходу права власності на інформацію до іншої особи; документ, який підтверджує право власності на інформацію особи, яка передає це право заявнику; квитанція про винагороду, яку заявник надає власнику згідно договору; квитанції, що підтверджують сплату судового збору та оплати витрат на інформаційно-технічне забезпечення розгляду справи.

У разі подання заяви особами, які діють на захист прав, свобод та інтересів іншої особи, в заяві повинні бути заявлені підстави такого звернення. Якщо заява подається представником заявника, то до заяви додається довіреність чи інший документ, що підтверджує його повноваження.

Порядок розгляду справ за окремим провадженням передбачено законом у статті 235 [7].

З моменту, коли людина чи громадянин набула права власності на інформацію на основі сформульованих у статті 38 [4] підстав на її захист стає держава (частина 1 статті 386 [8]). Крім цього, власник, який має підстави передбачити можливість порушення свого права власності на інформацію іншою особою, може звернутись до суду з вимогою про заборону вчинення нею дій, які можуть порушити його право, або з вимогою про вчинення певних дій для запобігання такому порушенню (частина 2, стаття 386 [8]).

Висновок: для захисту інформації в суді, остання повинна стати власністю людини чи громадянина на основі підстав, визначених статтею 38 Закону України " Про інформацію" [4]. Тільки тоді держава зможе захистити право особи на інформацію. Шляхи реалізації права власності особи на інформацію відображені у пропонуваній статті.

1. Кашенов В. П. Інститут судової захисти прав и свобод граждан и средства ее реализации [Електронний ресурс]. – Режим доступу: www.oprave.ru/statii/itzp-textsol.html.
2. Габунія І. Т. О защите прав и свобод граждан в судах и средствах ее реализации [Електронний ресурс]. – Режим доступу: [www.mka-spb.ru/ o_kollegii/nashi_advokati/gabuniya_iosif_togoevic...](http://www.mka-spb.ru/o_kollegii/nashi_advokati/gabuniya_iosif_togoevic...)
3. Конституція України [Текст]: Основний закон: із змінами, внесеними згідно із Законом № 2222-ІV від 8 груд. 2004 р. – Харків: ФОП Співак Т. К. . 2009. –48 с.
4. Закон Про інформацію [Електронний ресурс]. – Режим доступу: www.zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=2657-12.
5. Постанова Пленуму Верховного Суду України. Про судову практику у справах про захист гідності та честі фізичної особи, а також ділової репутації фізичної та юридичної особи: від 27.02.2009 р., №1 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: www.zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=v.1700-09.
6. Інформаційний лист Вищого Господарського Суду України. Про деякі питання практики застосування господарськими судами законодавства про інформацію: від 28.03.2007 р., № 01-8/184 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: www.media-yrst.com./?print=72.
7. Цивільний процесуальний кодекс України [Текст]: із змін, та доп. станом на 15 груд. 2008.; (ВІДПОВІДАЄ ОФІС. ТЕКСТОВІ). – К.: Вид. Паливода А. В. , 2008. –156с- (Кодекси України).
8. Цивільний кодекс України [Текст]: із змін, та допов. станом на 15 січ. 2009.; відпов. офіц. текстові. – К.: Вид. Паливода А. В. , 2009. – 328 с. – (Кодекси України).
9. Кримінальний кодекс України [Текст]: із змін, та допов. станом на 15 груд. 2008.; відпов. офіц. текстові. – К.: Вид. Паливода А. В. ,2008. – 188 с. – (Кодекси України).

10. Господарський процесуальний кодекс України//Господарський кодекс України. Господарський процесуальний кодекс України: офіційні тексти/ Міністерство юстиції України. – К.: Юрінком Інтер, 2004. – 304 с.

Полетіло К. С. Судовий захист права власності людини і громадянина на інформацію

У статті розглядаються шляхи захисту в суді права власності особи на інформацію; даються процесуальні поради щодо доказів права власності.

Ключові слова: судовий захист; право власності особи на інформацію.

Полежако Е. С. Судебная защита права собственности человека и гражданина на информацию

В статье рассматриваются пути защиты в суде права собственности личности на информацию; предлагаются процессуальные советы по доказательствам права собственности.

Ключевые слова: судебная защита; право собственности личности на информацию.

Poletylo K. Judicial Protection Of Individuals And Citizens' Right To Ownership Of Information

In this article ways of protection of the individuals' right to ownership of information are described; procedural advices on evidence of ownership core given.

Keywords: judicial protection, individuals' right to ownership of information.

Сіщук Л. В.

Поняття та види правонаступництва: цивільно-правовий аспект

УДК 347.921.1

Серед способів набуття прав на майно важливе значення в науці цивільного права відводиться правонаступництву. Це пояснюється роллю та значенням права в забезпеченні стабільності та розвитку цивільного обороту.

Інститут правонаступництва в цивільному праві застосовується у правовідносинах, що виникають з приводу права власності, права оперативного управління, інших абсолютних прав, в зобов'язальних правовідносинах (зокрема, при відступленні права вимоги та переведенні боргу), а також при реорганізації юридичних осіб та при спадкуванні.

Однак, зважаючи на теоретичне та практичне значення правонаступництва, слід зазначити, що в правових дослідженнях немає єдності поглядів щодо розуміння даного інституту та ведуться дискусії щодо визначення сутності правонаступництва.

Теорія переходу прав та обов'язків найбільш повно розкрилася в монографічній роботі Б. Б. Черепакіна "Правопреемство по советскому гражданскому праву". Питання, що стосуються правонаступництва, розглядали також такі вчені, як Д. В. Носов, Є. А. Суханов, Г. Ф. Шершеневич, М. В. Осипова та інші.

Метою статті є розкрити на основі досліджень вчених-правознавців

сутність розуміння правонаступництва в теорії цивільного права, визначити основні ознаки правонаступництва, а також розкрити правовий зміст основних видів правонаступництва.

В правовій літературі правонаступництвом вважається перехід прав та обов'язків від однієї особи до іншої за законом або угодою [1, с. 46]. Б. Б. Черепакін розглядав правонаступництво як перехід суб'єктивного права (в широкому розумінні – також правового обов'язку) від однієї особи (праводавця) до іншої (правонаступника) в